

A határozat száma: Pfv.I.20.518/2018/15.

A tanács tagjai: . Harter Mária a tanács elnöke
 . Mocsár Attila Zsolt előadó bíró
 . Varga Edit bíró

A felperesek: I.rendű felperes neve
 (I.rendű felperes címe)
 II.rendű felperes neve
 (I.rendű felperes címe)

A felperesek képviselője:
 . Kelemen Tamás
 (ügyvéd címe)

Az alperes: alperes neve
 (alperes címe)

Az alperes képviselője:
 . Bende Gábor ügyvéd
 (ügyvéd címe)

A per tárgya: végrehajtás megszüntetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó felek:
 a felperesek

A másodfokú bíróság és a jogerős határozat száma:
 Környéki Törvényszék
 5.Pf.20.767/2017/3.

Az elsőfokú bíróság és határozatának száma:
 örsi Járásbíróság
 21.P.20.399/2016/12.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az alperes és az I. rendű felperes ügyvezetésével működő (a perben nem álló) Kft. 2008. június 12-én hitelszerződést kötöttek, melyben az alperes 2008. augusztus 1-ig 487.200 CHF hitelkeret rendelkezésre tartását, továbbá a hitelkeret terhére a Kft. rendelkezése szerint kölcsön folyósítását vállalta, a Kft. pedig a kölcsön összegének 168 egyenlő részletben történő visszafizetését. Az egyes részletek összege 2.900 CHF volt, az első törlesztő részlet megfizetésének időpontja 2009. május 31., az utolsó törlesztőrészlet esedékessége 2023. április 30. A szerződés szerint a kamat mértéke Bank CHF Prime Rate + évi 2,5%, az egyes kamatperiódusokra irányadó báziskamat rögzítésének időpontja a kamatperiódus első napját megelőző banki munkanap. A szerződő felek a kezelési költség évi mértékét 0,5%-ban határozták meg és úgy rendelkeztek, hogy az egyedi szerződésben nem szabályozott kérdésekben az alperes mindenkor hatályos általános üzletszabályzatának rendelkezései az irányadóak. A Kft. (képviselője, az I. rendű felperes útján) elismerte, hogy az alperes hatályos általános üzletszabályzatának rendelkezéseit ismeri, annak alkalmazását elfogadta. A Kft.-t terhelő fizetési kötelezettség teljesítéséért a felperesek készfizető kezességet vállaltak. A szerződő felek a hitelszerződést 2008. június 13-án közjegyzői okiratba foglalták.
- [2] A szerződő felek a hitelszerződést 2008. augusztus 1-jén részben módosították, a hitelkeret összegét 923.500 CHF-ben határozták meg, ennek következtében az első törlesztő részlet összege 6.670 CHF-ra módosult, a további 167 egyenlő részlet összegét pedig 5.490 CHF-ben határozták meg.
- [3] Az alperes 2008. július 2-án 487.200 CHF-nek, 2008. augusztus 13-án pedig 436.300 CHF-nek megfelelő forint összeget folyósított a Kft. részére. A szerződésszerű visszafizetési kötelezettség elmaradása miatt az alperes felmondta a hitelszerződést felmondta, majd a közokirat záradékolásával végrehajtást kezdeményezett a felperesek ellen.

A felperesek keresete, az alperes védekezése

- [4] A felperesek keresetükben az ellenük indult végrehajtás megszüntetését kérték. Álláspontjuk szerint a végrehajtani kívánt követelés érvényesen azért nem jött létre, mert az alapul szolgáló kölcsönszerződés sem jött létre: a szerződő felek nem állapodtak meg a kölcsön összegében, a kamat és a kezelési költség mértékében, a törlesztő részletek összegét sem határozták meg, továbbá az adott szerződés mögött befektetési jogviszony húzódott meg, amiről a felperesek nem tudtak. Hivatkoztak arra is, hogy ha mégis létrejött a hitelszerződés, az jogszabályba ütköző, ezért érvénytelen.

- [5] Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az első- és a másodfokú ítélet

- [6] Az elsőfokú bíróság - hatályon kívül helyezés folytán meghozott újabb ítéletével - a keresetet elutasította; a felperesek fellebbezését elbíráló másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A bíróságok azzal indokolták döntésüket, hogy a szerződő felek között bankhitel szerződés jött létre, melyben megállapodtak a kölcsön összegében is, így a perbeli szerződés mind a hitelszerződés, mind pedig a kölcsönszerződés - a régi Ptk.-ban rögzített - érvényességi elemeit tartalmazza. A kamat meghatározása megfelel a régi Hpt. 210.§ (2) bekezdésében foglaltaknak, arra pedig alaptalanul hivatkoztak a felperesek, hogy perbeli szerződés befektetési ügyletet leplez, mivel az alperes akarata nem erre irányult.

A perben eljáró bíróságok a felperesek által megjelölt érvénytelenségi okokat ugyancsak nem találták megalapozottnak. A jogerős ítélet indokai szerint az elsőfokú bíróság megvizsgálta az érvénytelenségi okokat, kellően megindokolta azokkal kapcsolatos álláspontját, ugyanakkor a felperesek fellebbezésükben nem fejtették ki, hogy az elsőfokú bíróság okfejtését miért tartották hiányosnak. A másodfokú bíróság ítélete indokolásában hangsúlyozta, hogy a korábbi elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyező végzésében már állást foglalt az ügyleti kamat meghatározása kérdésében, kifejtve, hogy a régi Hpt. 210.§ (2) bekezdése a kamat meghatározásának módját illetően nem tartalmaz tételes előírást, ebből következően a gazdasági élet szereplői esetében a kamat értékének meghatározása körében a régi Ptk. 200.§ (1) bekezdésében meghatározott szerződéses szabadság elve érvényesül, ezért nem jogszabályellenes, ha a szerződő felek a kamat mértékét báziskamatban és az ahhoz kapcsolódó kamatfelárban határozzák meg. A perbeli szerződésben báziskamat a Bank CHF Prime Rate + 2,5% kamatfelár. Az alperes általános szerződési feltételének 2.2. pontja alapján a Kft. báziskamat és a kamatfelár együttes összege alapján számított kamat megfizetését vállalta, a kamatperiódust 1 hónapban határozták meg és a kamatperiódus fogalmát is tartalmazza a szerződés. A Bank Prime Rate fogalmát az alperes üzletszabályzatának 6.1.3. pontja állapítja meg. A fogalom meghatározás azt is tartalmazza, hogy e báziskamat mértékére a deviza belföldi társas vállalkozások részére szóló forint kamat tájékoztató az irányadó, a szerződő felek pedig abban is megállapodtak, hogy a forint kamat tájékoztató a Napi Gazdaság, a Világgazdaság és az alperes honlapján közzétételre kerül. Rámutatott a másodfokú bíróság: tekintettel arra, hogy az ügyleti kamat meghatározását illető kereseti érvelés elbírálásra került másodfokon, ezt illetően beállt a határozat részjogereje, az elsőfokú bíróságnak a megismételt eljárásban a felperesek megismételt érvelését ismételten vizsgálnia nem kellett.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [7] A jogerős ítélet ellen - hatályon kívül helyezése, elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatása, a keresetüknek helyt adó határozat meghozatala, másodlagosan az elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezése, az elsőfokú bíróság új eljárásra, új határozat hozatalára utasítása iránt - a felperesek terjesztettek

elő felülvizsgálati kérelmet. Érvelésük szerint az elsőfokú ítélet indokolása formális, nem tartalmazza az érvénytelenségre vonatkozó állításaik tételes cáfolatát, jogszabályi rendelkezésre hivatkozással. Megismételték, hogy a perbeli szerződés mögött olyan befektetési jogviszony húzódott meg, amelyről nem volt tudomásuk, azonban nem adtak megbízást befektetési szolgáltatás nyújtására. Úgy váltak kockázatos pénzpiaci műveletek passzív részesévé, hogy erre nem terjedt ki a szerződési akaratuk, emiatt a szerződő felek között szerződés nem jött létre. A 6/2013. és az 1/2016. PJE határozatokban foglaltak sem alkalmazhatóak, s ha nem jött létre szerződés, értelemszerűen az érvénytelenségének kérdése sem merül fel. A szerződő felek hitelszerződést kötöttek, az abban foglaltak teljesültek is, viszont ezt követően az alperest kölcsönszerződés megkötésének kötelezettsége terhelte és ha a szerződő felek külön kölcsönszerződést nem is kötöttek, megállapodásukat módosítani kellett volna: ki kellett volna azt egészíteni a kölcsön pontos összegével, és a havi törlesztő részlet meghatározásával vagy legalábbis megjelölni a kölcsön összege mellett az induló részlet összegét és rögzíteni ellenőrizhető módon a további törlesztő részlet kiszámításának módját. Meg kellett volna jelölni a részletek esedékességének idejét is. Változatlanul állították, hogy kölcsönszerződés a lényeges tartalmi elemek hiánya miatt nem jött létre.

[8] A felülvizsgálati kérelem további érvei szerint: az alperes a szerződéskötés után rögzítette az egyes kamatperiódusokra irányadó báziskamatot, ami egyoldalú nyilatkozat, nem képezheti a szerződés részét. A Bank CHF Prime Rate nem azonos a szerződés III.7.4. pontjában szereplő Bank Prime Rate meghatározással, ebből következően ez a megfogalmazás nem felel meg az egyértelmű kamatmeghatározásnak. A kamat-tájékoztatóról csak azt lehetett megállapítani, hogy 2008. június 6-án érvényes volt, de azt nem, hogy a szerződéskötéskor, illetve folyósításkor hatályban volt-e. Az is bizonytalan, hogy az alperes melyik kamat tájékoztatóra „gondolt”, mivel nem egyértelmű az az utalás, hogy ahol a szerződésben Bank Prime Rate szerepel, ott az alperes irányadó kamatlábát kell érteni, amelynek mindenkor mértékét a forint kamat tájékoztató a Napi Gazdaság, a Világgazdaság és az alperes honlapja teszi közzé, hiszen nem egyértelmű, hogy az említett fórumok mely napok, mely időszakában érvényes és hatályos adatai az irányadóak a kamat meghatározásánál. Ilyen bizonytalanság nem fordulhat elő pénzügyi szolgáltatásra irányuló szerződés esetében, ez a régi Hpt. 210.§ (2) bekezdésébe és a régi Ptk. 217.§ (1) bekezdésébe ütközik. Végül kitért a felülvizsgálati kérelem arra is, hogy a bíróságok ítélete a bizonyítékokból levont helytelen, téves és okszerűtlen következtetés eredménye, s mivel a pertárgy értéke nem állapítható meg, az illeték számításának alapja 600.000 forint.

[9] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban

tartására és felülvizsgálati költségének megtérítésére irányult. Hangsúlyozta: a szerződő felek között nem jött létre befektetési jogviszony, a szerződő felek akarata (a felperesek előadása alapján is) hitelkeret szerződés és kölcsönszerződés megkötésére irányult. A bankhitel szerződésből eredő kötelezettségeit teljesítette, az igényelt pénzösszeget rendelkezésre bocsátotta, ezzel szemben elmaradt a visszafizetési kötelezettség teljesítése a felperesek részéről.

A Kúria döntése és jogi indokai

[10] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

[11] A Pp. 270.§ (2) bekezdésében és a 275.§ (3) bekezdésében foglaltak együttes értelmezéséből következően az eredményes felülvizsgálatot anyagi jogi vagy eljárásjogi jogszabálysértés egyaránt megalapozhatja; utóbbi azonban csak akkor, ha annak az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása volt.

[12] Az adott esetben a jogerős ítéleti döntés nem jogszabálysértő, az ítélet helytálló indokaival egyetért a Kúria, azokat megismételni nem kívánja, a felülvizsgálati kérelem többirányú érvelése kapcsán a következőkre mutat rá:

[13] A perben eljáró bíróságok eleget tettek indokolási kötelezettségüknek: a perbeli jogviszonyra vonatkozó anyagi jogszabályi rendelkezések mellett megjelölték az alkalmazott eljárásjogi rendelkezéseket, és nem maradt el a jogvita elbírálása során a bíróságok számára kötelező 6/2013. PJE határozat alkalmazása sem. A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet helybenhagyó határozatában külön is kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság a felperesek által felhozott érvénytelenségi okokat megvizsgálta, azokkal kapcsolatos álláspontját kellően megindokolta.

[14] A másodfokú bíróság megalapozottan jutott arra a következtetésére, hogy a perbeli jogviszony nem tekinthető befektetési jogviszonynak. A deviza alapú kölcsönök tipikus esetben nem tartoznak a befektetési szolgáltatási tevékenység körébe, kivéve, ha a deviza alapú hitel egyben befektetési hitel is. A perbeli hitel nem tekinthető befektetési hitelnek: nem merült fel arra vonatkozó peradat, hogy az alperes befektetési szolgáltatási tevékenységet végzett volna a Kft. részére, azaz a Kft. pénzeszközével pénzügyi műveleteket végzett volna a Kft. megbízásából a Kft. részére. A Kft. azért fordult az alpereshez, mert pénzre volt szüksége, így a hitelszerződésben kifejtettek szerint az alperes hitelművelet keretében bankkölcsönt nyújtott a Kft.-nek.

[15] A perbeli esetben az alperes és a Kft. bankhitelszerződést

kötöttek: az alperes arra vállalt kötelezettséget, hogy meghatározott hitelkeretet tart a Kft. rendelkezésére és a hitelkeret terhére kölcsönszerződéseket köt a Kft.-vel. A szerződő felek meghatározták a hitelkeret összegét, majd a szerződésük erre vonatkozó rendelkezését módosították és megemelték a hitelkeret összegét. Az alperes - a kötelezettségvállalásának megfelelően - 2008. július 2-án 487.200 CHF-nek, 2008. augusztus 13-án 436.300 CHF-nek megfelelő forint összeget folyósított a Kft. részére. Maguk a felperesek is elismerték felülvizsgálati kérelmükben, hogy az alperes és a Kft. hitelszerződést kötött, és a hitelszerződésben foglaltak teljesültek is. Az alperes a hitelkeret terhére kölcsönt adott a Kft.-nek, a hitelkeret terhére folyósított kölcsönről külön írásbeli szerződéseket nem kellett kötni, ezt a bankhitelszerződésre vonatkozó régi Ptk. 522.§-a sem írta elő. Az alperes és a Kft. szerződésükben meghatározták a CHF-ben adható kölcsön összegét is, hiszen a CHF kölcsönösszeg nem lehetett magasabb a CHF hitelkeret összegénél, a meghatározott hitelkeret terhére folyósította forintban a kölcsönt az alperes.

- [16] A peres felek jogvitájában az elsőfokú bíróság hatályon kívül helyezés folytán meghozott újabb ítéletével döntött. Az elsőfokú bíróság korábbi (az I. rendű felperes vonatkozásában 21.P.22.174/2014/7. számon, míg a II. rendű felperesre vonatkozóan 21.P.20.421/2014/13. számon meghozott) ítéleteit hatályon kívül helyező 5.Pf.20.967/2015/4. és 5.Pf.20.445/2015/11. számú végzéseiben a másodfokú bíróság kifejtette a kamat mértékének meghatározásával kapcsolatos álláspontját. Tekintettel arra, hogy a hatályon kívül helyező végzés ellen felülvizsgálati kérelem nem terjeszthető elő, ugyanakkor a hatályon kívül helyező végzések a megismételt eljárásban tovább már nem vitatható módon lezárták a kamat mértékének kérdését, a felperesek az eljárás befejező jogerős ítélettel szemben előterjesztett felülvizsgálati kérelmükben hozhatták fel a kamat meghatározásával összefüggő felülvizsgálati érveiket is. Ezeket az érveket a Kúria érdemben vizsgálta, de nem találta alaposnak.
- [17] A kamat mértékét illetően hangsúlyozza a Kúria: a szerződő felek a kamat meghatározásának azt a formáját választották, hogy a Bank CHF Prime Rate báziskamathoz 2,5% mértékű kamatfelárat kapcsoltak, a báziskamat és a kamatfelár együttesen jelentette a hitelkeret terhére nyújtott kölcsön kamatát. A Kft. a báziskamat és a kamatfelár együttes összegének megfelelő mértékű kamat fizetését vállalta, a szerződés tartalmazta a kamatperiódust is. A szerződő felek, így a felperesek rendelkezésére is álltak azok a dokumentumok (hitelszerződés, az alperes üzletszabályzata), amelyek tartalmazták azokat az adatokat, amelyek alapján a kamat kiszámítható volt. A Bank CHF Prime Rate megjelölés a Banknak a CHF-re vonatkozó, a legjobb adósoknak fenntartott alapkamatot (prime rate) takarja, de a szerződő felek abban is megállapodtak,

hogy a báziskamat mértékére a deviza belföldi társas vállalkozások részére szóló forintkamat tájékoztató az irányadó, a forintkamat tájékoztató pedig a Napi Gazdaság, a Világgazdaság és az alperes internetes honlapján is közzétételre kerül, azaz a felperesek számára is hozzáférhető fórumokon megjelenő adatok alapján megállapítható volt a fizetendő kamat mértéke. Megjegyzi a Kúria: a szerződésbe foglaltak alkalmazásával az alperes feladata volt az aktuális kamat kiszámítása és közzététele, a felperesek a rendelkezésükre álló adatok alapján ellenőrizni tudták, hogy az alperes megfelelően kalkulálta-e a kamat mértékét. Amennyiben a felperesek a kamat meghatározása során téves számítást, hibát vagy hiányosságot tapasztaltak, nem voltak elzárva annak lehetőségétől, hogy azt kifogásolják.

- [18] A felülvizsgálati érveléssel ellentétben az alperes meghatározta az első törlesztő részlet összegét, ez a 487.200 CHF hitelkeret összegű bankhitelszerződésnél 2.900 CHF volt. A hitelkeret terhére nyújtott kölcsönt 168 egyenlő részletben kellett a Kft.-nek visszafizetnie. Az alperes és a Kft. a hitelszerződést 2008. augusztus 1-jén részben módosította, a hitelkeret összegét 923.500 CHF-re emelte, ezáltal az első törlesztő részlet összege 6.670 CHF-re változott, a további 167 egyenlő részlet összege pedig 5.490 CHF-re. A felülvizsgálati érveléssel ellentétben tehát a szerződő felek meghatározták nem csak a kölcsön összegét, hanem a havi törlesztő részlet összegét is: az induló részlet összege mellett a további részletek összegét is. Az első részlet esedékessége 2009. május 31. napja, az utolsó törlesztő részlet esedékessége pedig 2023. április 30. napja volt.
- [19] A kifejtettekből következően a jogerős ítélet nem jogszabálysértő, ezért azt a Kúria a Pp. 275.§ (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [20] A felülvizsgálati ügyérték - a felülvizsgálati érveléssel ellentétben, a Pp. 24.§ (2) bekezdés g) pontjában foglaltakra figyelemmel - a végrehajtási ügyértékkel azonos, amely összeg 397.471.932 forint.
- [21] A Pp. 270.§ (1) bekezdése alapján alkalmazásra kerülő Pp. 78.§ (1) bekezdése szerint az eredménytelen felülvizsgálati kérelmet előterjesztő felperesek viselik a saját felülvizsgálati költségüket és kötelesek az alperes felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére, amely költség az alperes képviselőjét ellátó jogi képviselő ügyvédi munkadíjának összege. A Kúria a munkadíj összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 3.§ (1), (5), (6) bekezdéseiben, valamint a 4/A.§ (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel állapította meg

arányban a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel.

[22] Az illetékre vonatkozó ítéleti rendelkezés meghozatala során a Kúria figyelemmel volt a Pp. 25.§ (3) bekezdésében és az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 38.§ (2) bekezdésében foglaltakra, valamint arra, hogy az illeték összege a két felperes vonatkozásában nem haladhatja meg az Itv.-ben meghatározott maximális összeget, amely a felülvizsgálati eljárásban 3.500.000 forint. Az I. rendű felperes teljes személyes költségmentessége és a II. rendű felperes részleges, az illeték 70%-ára kiterjedő személyes költségmentessége folytán le nem rótt 2.450.000 forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli, míg a fennmaradó 1.050.000 forint feljegyzett felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére a II. rendű felperes köteles [a bírósági eljárásban a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet (Kmr.) 13.§ (1) és (2) bekezdés, 14.§].

[23] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2019. március 27.

Dr. Harter Mária s.k. a tanács elnöke, dr. Mocsár Attila Zsolt s.k. előadó bíró,
dr. Varga Edit s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

BB

bírósági ügyintéző